

Alkusoitto juhluvuoteen

Igor Stravinsky
(1882 – 1971)

Concerto in D "Basle" (1946)

- I. Vivace
- II. Arioso: Andantino
- III. Rondo: Allegro

Kurt Schwertsik
(s. 1935)

Moment Musical (1978)

Pekka Niskanen, klarinetti

Joseph Haydn
(1732 – 1809)

Sinfonia no 6 D-duuri "Le Matin" (1761)

- I. Adagio – Allegro
- II. Adagio
- III. Menuet
- IV. Finale

Igor Stravinskyn tuotanto jaetaan perinteisesti kolmeen päävaiheeseen: venäläiseen kauteen, uusklassismiin ja myöhäiseen sarjalliseen kauteen. Todellisuudessa hänen sävelkielensä kehitys oli monitahoisempaa, ja eri tyylikausien sisällä oli erilaisia tyyllillisiä painotuksia. Silti kaikessa hänen musiikissaan on oma ominainen tuntunsa. Tahtiviivoja uhmaava rytmien rikkaus ja moniselitteisyys, musiikin rakentaminen enemmän muuntelevan toiston, vastakohtaisuuksien ja leikkausten kuin pitkälinjaisen kehittelyn varaan sekä romanttisen tunnepaatoksen karttaminen olivat hänelle tyyppillistä läpi elämän.

Concerto in D syntyi vuonna 1946 Hollywoodissa, jonne Stravinsky oli muutamaa vuotta aikaisemmin muuttanut ja hän oli juuri saanut Yhdysvaltain kansalaisuuden. Konserton oli tilannut sveitsiläinen kapellimestari Paul Sacher, joka oli myös merkittävä taiteiden suojelija. Hän tilasi muitakin merkittäviä 1900-luvun säveltäjien teoksia ja esitti ne perustamansa Basler Kammerorchesterin kanssa. Tästä konserton lisänimi "Basle". Mm. Bartokin Divertimento on Sacherin tilausteos. Teos on myös koreografioitu baletiksi useampaankin kertaan.

Nina Ronkainen

Kurt Schwertsik on itävaltalainen käyrätorvisti ja säveltäjä. Sävellysoopissa hän oli 1950-luvun puolivälissä Darmstadtissa, missä hänen opettajinaan olivat mm. Pierre Boulez, Bruno Maderna ja Hans Werner Henze, ja saman vuosikymmenen lopussa Schwertsik opiskeli Kölnissä Karlheinz Stockhausenin ja Mauricio Kagelin johdatuksessa.

Schwertsik soitti käyrätorvea Wienin sinfoniaorkesterissa aina 1980-luvulle asti ja torvistina ymmärtää, kuinka kirjoittaa puhuttelevaa musiikkia puhallinsoitimille. Tästä ymmärryksen tasosta tänään konsertissa kuultava Moment Musical on hyvä ja ytimekäs esimerkki. Taiteellinen johtajamme löysi tämän teoksen 1970-luvulla julkaistusta klarinettimusiikkikokoelmasta, josta tämän tekstin kirjoittajalla ei ollut mitään tietoa...

Pekka Niskanen

Heti astuttuaan Esterházyn ruhtinas Paul II Antonin, tai ruhtinaan äidinkielellä Pál Antalin (1711–1762) palvelukseen **Joseph Haydn** sävelsi kolme vuorokauden hetkistä lisänimensä saanutta sinfoniaa, Le Matin (Aamu), Le Midi (Keskipäivä) ja Le Soir (Ilta). Nimet antavat vapauden kuvitella päivän

tapahtumia musiikin avulla, mutta Aamu-sinfonian avaustahtien auringonnousun lisäksi Haydn ei pyrkinyt erityisen kuvailevaan musiikkiin. Sinfonioiden tarkoitus oli viihdyttää sekä Esterházyn ruhtinasta hoviväkeineen että hovin orkesterin muusikoita. Säveltäjä onkin kirjoittanut mukavan tasapanoisesti sekä jousistolle että puhaltajarivistölle soitettavaa. Haydnilla oli käytössään 13–15 muusikkoa, ja hän itse soitti yleensä konserttimestarina johtaen samalla koko orkesteria. Samaa työtä tekevät tässä Lapin kamariorkesterin konsertissa upeat konserttimestarimme Abel Puustinen ja lida Lymi.

Vuonna 1761 aloittaessaan Esterházyn varakkaan suvun palveluksessa Haydn oli ruhtinashovin varakapellimestari. Pääkapellimestari Georg Joseph Wernerin (1693–1766) kuoltua Haydn sai aseman pääkapellimestarina. Säveltäjän esimieskin vaihtui; Paul II Antonin kuoltua hänen veljensä Nikolaus Josef (Miklós József) jatkoi Haydnin pomona. Nikolaus I Esterházy oli kovin kulttuurimyönteinen, ja Haydnin sai hänen palveluksessaan runsaan palkan sekä mahdollisuuden kokeilla ja kehittää erilaisia kokoonpanoja säveliään esittämään. Kun Versaillesin loistoa tavoitellut Eszterháza-palatsi valmistui kaksine teattereineen, Haydnin johtamien muusikoidenkin määrä nousi noin neljäänkymmeneen soittajaan.

Haydnin piti työsopimuksensa mukaan olla esimerkkinä muusikoilleen, tulla ajoissa työpaikalle sekä suhtautua muusikoihin lempeästi, vaatimattomasti, rauhallisesti ja kunniallisesti. Liiallinen tuttavallisuus alaisten kanssa ei kuulunut ylikapellimestarin hyveisiin. Sekä Haydnin että muusikoiden piti hovin musiikkitilaisuuksissa näyttäytyä ”valkoisissa sukissa ja valkoisissa alusvaatteissa, puuteroituina sekä hiukset joko palmikolla tai verkossa, mutta kaikilla samalla tavalla”. Vaikka Lapin kamariorkesterin muusikot eivät tätä pukeutumisetikettiä noudata, Haydnin musiikki soi toivottavasti yhtä kauniisti kuin ruhtinaan hovissa aikoinaan. Toivottavasti näiden valoisien sävelien mukana soljuu uskoa kevätauringon pilkahduksiin.

Heli Haapala

I-viulu

I-konserttimestari Abel Puustinen
II-konserttimestari Iida Lymi
Nina Ronkainen
Violetta Varo

II-viulu

Hanna Ponkala
Riikka Silvonen
Ulla Hakoköngäs

Altoviulu

Max Nyman
Melanie Wadd
Arttu Nummela

Sello

Lauri Angervo
Olli Kajasviita

Kontrabasso

Heidi Rahkonen
Tuomo Matero

Cembalo

Anna Laakso

Huilu

Heli Haapala

Oboe

Sara Hakaste
Grace Tan

Klarinetti

Pekka Niskanen

Fagotti

Alison Wormell

Käyrätorvi

Ilkka Puputti
Paula Ernesaks